

STRATEGI FOR INTERNATIONALISERING AF UDDANNELSER PÅ ARTS 2014-2020

Indledning

Denne strategi skal betragtes som del af en samlet uddannelsesstrategi. I en samlet uddannelsesstrategi indgår naturligvis en hel række andre parametre, herunder også at bibringe de studerende indsigter og kompetencer rettet mod det danske samfund. Den foreliggende strategi omfatter ikke EVU, der er genstand for en separat strategiproces. Internationaliseringsstrategien rækker frem til 2020. De forskellige miljøer på Arts har forskelligt udgangspunkt for internationalisering. Derfor vil institutterne i deres egne strategier skulle specificere, hvornår målsætningerne tænkes implementeret.

Med den fremadskridende globalisering er internationalisering i dag blevet et uomgængeligt forhold i alle samfund. Det gælder også inden for uddannelse. Internationalisering inden for uddannelse omhandler såvel mobilitet som orientering. Universitetsuddannelser er traditionelt set internationale, fordi de er baseret på international forskning og har en international orientering i curriculum og fagfelt. Men i dag rækker internationalisering meget videre. Mange studerende tager større eller mindre dele af deres uddannelse ved institutioner i andre lande. Mange institutioner udbyder dele af deres uddannelser internationalt, hvilket indebærer undervisning på det internationale lingua franca, engelsk, i et internationalt læringsrum.

Internationalisering af uddannelse er på den ene side et vilkår, der afspejler internationaliseringen i den globale tidsalder. På den anden side er det også et strategisk indsatsområde. Universiteter kan til en vis grad beslutte, hvor internationale de vil være. Der er en række gevinster ved at internationalisere uddannelser. En international dimension i uddannelserne vil forberede de studerende til et arbejdsmarked, der er internationalt orienteret, hvad enten opgaverne udføres i hjemlandet eller udenfor. Den vil ydermere ruste de studerende til i deres faglighed at reflektere over globale udfordringer. Endelig vil internationalisering af uddannelse være et middel til at tiltrække nye studerende, hvilket både vil bidrage til at styrke fakultetets uddannelsesøkonomi og til at tiltrække talent til det danske samfund.

1. Vision

Målet med internationalisering af uddannelse er at bibringe studerende international orientering, internationale kompetencer og et globalt udsyn, således at de kan reflektere over globale udfordringer, begå sig ansvarligt i verden og udvikle kompetencer tilpasset et internationalt arbejdsmarked. Internationale kompetencer omfatter såvel sproglige og interkulturelle kompetencer som evnen til at belyse sin faglighed i et komparativt og internationalt

perspektiv. For at indløse dette mål ønsker Arts at fremme en international dimension i fakultetets uddannelsesaktiviteter. Partnerskaber med stærke universiteter i udlandet skal sikre de bedste faglige rammer for studentermobilitet. Gennem aftaler med partneruniversiteter og gennem udbud af attraktive, internationale uddannelser vil Arts tiltrække gode studerende fra udlandet. De internationale uddannelser skal fremhæve de særlige faglige styrker og kulturelle værdier, som karakteriserer vore uddannelser, vores uddannelseskultur og vores samfund generelt. En målrettet rekruttering af udenlandske studerende skal desuden bidrage til at skabe et internationalt lærings- og studiemiljø på Art. Arts ønsker også at samarbejde om kapacitetsopbygning med universiteter i lande med færre ressourcer gennem udveksling og uddannelsessamarbejder, som vil medvirke til at uddanne de studerende på Arts til globalt ansvarlige verdensborgere.

2. Strategiske målsætninger for internationalisering af uddannelser på Arts

Arts vil

- *øge antallet af studerende, der tager på studieophold i udlandet og sikre den faglige kvalitet i studieopholdet*
- *øge antallet af indkommende studerende fra relevante partneruniversiteter i udlandet med henblik på at skabe grundlag for internationalisering hjemme og at sikre en uddannelsesøkonomisk balance i udveksling*
- *udvikle hele internationale uddannelser, der kan tiltrække flere dygtige studerende fra udlandet*
- *styrke udviklingen af det internationale læringsrum, herunder undervisningsformer og curriculum med henblik på at styrke de studerendes sproglige og internationale kompetencer samt den internationale orientering i deres faglighed*
- *skabe et internationalt studie- og campusmiljø, der bidrager til integration af de udenlandske studerende*
- *sikre en organisatorisk forankring af internationaliseringen i de faglige miljøer, der både bidrager til strategisk sparring med fakultetsledelsen om nye initiativer og til faglig kvalitetssikring af fakultetets internationaliseringspraksis*
- *forbedre information og vejledning til såvel udgående som indkommende studerende samt øge markedsføringen af Arts' internationale uddannelser*
- *styrke samarbejdet mellem administration og faglige miljøer samt udbygge den administrative understøttelse af internationaliseringen*
- *udvikle klare kriterier til understøttelse af de faglige prioriteringer vedrørende internationalisering*

3. Udlandsophold – et internationalt element i uddannelsen

De strategiske målsætninger i Arts' internationaliseringsstrategi afspejler, at der netop nu sker store forandringer omkring studerendes mobilitet i verden. På EU-niveau er det nye ERASMUS-program, Erasmus Plus, netop blevet godkendt, hvilket giver nye og spændende muligheder for internationalt samarbejde. På nationalt niveau har regeringen netop fremlagt sin internationaliseringsstrategi for udgående mobilitet og tiltrækning af udenlandske studerende. I AU- regi arbejdes der på en ny internationaliseringsstrategi til afløsning af den nuværende, der udløber ved udgangen af 2013.

3.1. Baggrund

Den mest anvendte form for internationalisering af egne uddannelser finder sted i form af et ophold af en vis varighed ved et universitet i udlandet. Et udlandsophold bidrager grundlæggende til internationalisering på to måder. Det har et fagligt formål og skal bidrage til at styrke den studerendes uddannelse fagligt gennem ophold på universiteter, der kan tilføre særlig ekspertise, særlige toninger eller lignende. Den internationale dimension har desuden det bredere formål at tilføre den studerende internationale, sproglige og interkulturelle kompetencer. Disse kompetencer opnås såvel i undervisningsrelaterede aktiviteter som via ekstra-curriculære aktiviteter i forbindelse med opholdet ved et udenlandsk universitet.

3.2. Strategiske målsætninger

Det primære mål med internationaliseringen i form af udgående mobilitet er at give så mange studerende som muligt en international dimension i deres uddannelse i form af et ophold ved et udenlandsk universitet. Dette ophold skal være af høj faglig kvalitet og forankret i deres samlede uddannelsesforløb. Der skal derfor laves aftaler med partneruniversiteter om udlandsophold, som både sikrer fremmedsproglige kompetencer, faglighed og mangfoldighed, således at internationalisering forstås bredt og ikke kun centreret mod den engelsktalende verden. For at sikre en god uddannelsesøkonomi og for at indgå ligeværdige aftaler skal Arts bestræbe sig på at skabe balance mellem udgående og indkommende udvekslingsstuderende. En forøgelse af den udgående mobilitet er således tæt forbundet med en indsats for at modtage indkommende studerende. Både i et fagligt og et uddannelsesøkonomisk perspektiv er der således vægtige argumenter for at øge det nuværende omfang af den udgående mobilitet.

Et mål for internationaliseringsstrategien vil derfor være at øge antallet af studerende, der tager på studieophold af høj faglig kvalitet i udlandet.

For at opnå målet om at øge antallet af studerende, der tager på udlandsophold som led i deres uddannelse, vil Arts

- sikre et fortsat uddannelsesøkonomisk fundament for styrkelsen af den gensidige udveksling mellem partneruniversiteter
- forberede alle nye studerende på betydningen af et udlandsophold såvel fagligt som for opnåelsen af internationale kompetencer
- etablere mobilitetsvinduer i studiestrukturen til fremme af udgående mobilitet
- styrke, forbedre og kvalitetssikre den udgående mobilitet i form af fagpakker aftalt med partneruniversiteter
- forbedre den administrative registrering af de forskellige typer af udlandsophold, herunder sprogstudier og praktik i udlandet

4. Indkommende mobilitet - attraktive muligheder for internationale studerende

4.1. Baggrund

Skabelse af attraktive rammer for udenlandske studerende kan grundlæggende opdeles i to hovedtyper, facilitering af indkommende mobilitet og internationalisering af egne uddannelser.

Indkommende mobilitet er i udgangspunkt helt parallel til den udgående. Størstedelen af mobiliteten sker inden for rammerne af EU's Erasmusprogram. Indkommende mobilitet har til formål at bidrage til den europæiske og globale udveksling. Mobiliteten reguleres af de aftaler, der er indgået. Indgående mobilitet er tæt knyttet til udgående mobilitet, eftersom den er indrammet af aftaler om gensidig udveksling. Ofte vil det være en forudsætning for at sende studerende til et udenlandsk universitet, at der foreligger en aftale baseret på paritet i udvekslingen.

Hvor mobilitet tidligere var selve kernen i internationalisering, er den i dag et af virkemidlerne i en mere omfattende forståelse af internationalisering. De internationale udvekslingsstuderende bidrager nemlig til at fremme en mere gennemgribende internationalisering af de danske uddannelser.

Indkommende mobilitet kan imidlertid også tage form af internationale studerende på heleinternationale BA- eller KA-uddannelser, de såkaldte full degree-studerende. Med mindre de udenlandske studerende kan forstå dansk og dermed blive optaget på de eksisterende dansksprogede uddannelser, forudsætter optag af internationale studerende, at institutionen udbyder internationale uddannelser, hvor undervisningsproget er engelsk.

På Arts udbydes der 15 internationale kandidatuddannelser. Der udbydes ingen internationale BA-uddannelser. Der er klare fordele ved at satse på mobilitet i form af full degree-studerende fremfor udvekslingsstuderende. For det første er udbud af internationale kandidatuddannelser en forudsætning for direkte at rekruttere talentfulde studerende fra udlandet. De såkaldte full degree-studerende vælger en hel uddannelse på AU, hvor de udvekslingsstuderende typisk kun vælger moduler svarende til et semesters studier. De opholder sig således i længere tid på AU end de

udvekslingsstuderende og vil derfor bidrage stærkere til en internationalisering af studiemiljøet. For det andet er det lettere at skabe faglig sammenhæng i hele uddannelser end i internationale moduler udbudt på eksisterende dansksprogede uddannelser. For det tredje vil der kunne skabes en mere stabil uddannelsesøkonomi ved rekruttering af full degree-studerende end udvekslingsstuderende. For det fjerde vil internationale full degree-studerende i det større perspektiv kunne være en ressource for Danmark enten som ambassadører, hvis de rejser videre, eller som arbejdskraft og borgere, hvis de vælger at blive.

4.2. Strategiske målsætninger

I forlængelse af ønsket om at styrke den faglige integration af studieophold for udgående danske studerende i form af fagpakker er det også målet at modtage gode studerende fra partneruniversiteter i udlandet. Ud over de rent faglige hensyn i valget af partneruniversiteter kan der også indgå overvejelser om at tilbyde udveksling til studerende fra lande med svagere økonomier for at bidrage til kapacitetsopbygning.

Udveksling forudsætter, at Arts tilbyder et internationalt lærings- og campusmiljø med et udvalg af internationale kurser på BA og KA-niveau. Der skal sættes ind for at øge antallet af internationale udbud ikke mindst på BA-niveau, hvor vi modtager flest udenlandske studerende.

Institutterne har allerede nu fokus på at øge udbuddet af internationale kandidatuddannelser. Men internationalisering kan indgå med større vægt i den generelle uddannelsesudvikling. Nye internationale uddannelser kan udvikles med udgangspunkt i eksisterende uddannelser eller gennem nye, interdisciplinære uddannelser på såvel BA som KA. Udvikling af nye uddannelser kræver investeringer, ligesom markedsføring og administration af internationale uddannelser ofte kræver flere ressourcer til administration. Derfor forudsætter en øget satsning på internationale uddannelser, at supportstrukturerne styrkes. Desuden er det afgørende, at der foretages grundige analyser af de uddannelsesøkonomiske aspekter.

Et mål for internationaliseringsstrategien vil derfor være at satse mere målrettet på at udvikle hele internationale uddannelser, der kan tiltrække flere, gode studerende fra udlandet. Denne satsning skal gå hånd i hånd med en bestræbelse på at øge antallet af indkommende studerende fra relevante partneruniversiteter i udlandet med henblik på at skabe grundlag for internationalisering hjemme og sikre en uddannelsesøkonomisk balance i udveksling.

For at opnå målet om at øge den indgående udveksling fra partneruniversiteter samt at tiltrække flere udenlandske full degree-studerende til de internationale uddannelser vil Arts

- øge antallet af internationale moduler på eksisterende uddannelser
- etablere flere internationale uddannelser på BA og KA-niveau
- etablere internationale uddannelser i form af joint og dual degrees med gode partnere
- gennemgå internationale aftaler med henblik på identifikation af gode partnere

5. Internationalisering hjemme – optimale rammer for international kompetenceskabelse!

5.1. Baggrund

Betegnelsen *internationalisering hjemme* er blevet anvendt til at fremhæve det forhold, at internationalisering også finder sted i de hjemlige sammenhænge. Der kan være tale om de virkninger, som en øget interaktion med omverden får på lokale praksisser. Men internationalisering hjemme kan også omfatte aktiviteter, der direkte har til formål at styrke internationaliseringen gennem tiltag på egen institution. Sådanne tiltag omfatter modtageforhold, campusmiljø, sprogpolitik, læringsrum m.m.. På AU er der sket en generel styrkelse af modtagestrukturerne for udenlandske studerende. Men der er ikke sket en tilsvarende indsats for at sikre en bedre integration af udenlandske studerende. Flere undersøgelser (bl.a. en undersøgelse gennemført af studenterrådet på Arts i 2012) har vist, at det er vanskeligt for de udenlandske studerende at blive godt integreret i studiemiljøet. På nogle uddannelser har der været fokus på udvikling af undervisningsformer, men ofte har opmærksomheden primært været rettet mod den sproglige side (engelskkundskaber). Udveksling af gode erfaringer omkring modtagelse, integration og læring skal danne udgangspunkt for en mere fokuseret internationalisering hjemme.

Det internationale læringsrum er karakteriseret af en større diversitet end det dansksprogede. De studerende kommer fra forskellige lande med forskellige uddannelseskulturer, og ofte vil deres uddannelsesmæssige baggrund også være mere differentieret. Det stiller andre krav til sikring af kvalitet i undervisningen end det traditionelle monokulturelle læringsrum, som præger mange dansksprogede uddannelser. Multikulturalismen rummer imidlertid også muligheder, bl.a. for at praktisere den interkulturelle kommunikation, der er en væsentlig komponent i tilegnelsen af internationale kompetencer og for at udnytte mangfoldigheden af kulturel viden. Curriculumudvikling er en integreret del af det internationale læringsrum, men samtidig udgør processen også en selvstændig dimension i internationaliseringen. Gennem curriculum stifter de studerende – danske såvel som internationale – bekendtskab med de internationale rammer, som karakteriserer en disciplin.

Et internationalt curriculum og en undervisning baseret på international forskning er dog kun første skridt i udviklingen af et internationalt læringsrum. Videre skridt indebærer, at der udvikles læringsformer, der kan omsætte udfordringerne i det internationale læringsrum til en *added value* for de studerende i form af internationale kompetencer.

5.2. Strategiske målsætninger

Det internationale læringsrum sætter fokus på de læringsmæssige udfordringer, der må indgå i den generelle strategi for undervisningsudvikling. Gennem internationaliseringsstrategien rettes opmærksomheden på den ekstra gevinst, som det internationale læringsrum tilfører internationaliseringen.

Internationaliseringen af vore uddannelser bør også ske gennem en indramning og forankring af de kompetencer og færdigheder, som vore udgående studerende opnår gennem deres udlandsophold. Der skal derfor mere fokus på at forberede de studerende på udlandsophold. Der bør udvikles internationaliseringsmoduler i BA-uddannelsen, hvor det faglige kombineres med en fokuseret opbygning af et internationalt udsyn. Lige så vigtigt er det at kunne følge op efter afsluttet studieophold i udlandet.

Internationalisering foregår ikke kun i undervisningslokalerne. Studiemiljøet handler om de studerendes samlede aktiviteter på campus. Når de internationale studerende oplever ikke at være integrerede, er det et udtryk for, at vi ikke har et tilstrækkeligt internationalt studiemiljø. En styrkelse af internationalisering hjemme må derfor også omfatte studiemiljøet. Med til studiemiljøet hører en række aktivitetsfærer – sociale rum, arbejdspladser, bibliotek, udendørsarealer – og en række tilbud vedrørende kommunikation og vejledning, som skal gøres mere tilgængelige for internationale studerende, bl.a. ved en sikring af engelsksprogede informationskanaler. Et internationalt studiemiljø betyder således også skabelsen af en international campus, hvor de internationale studerende er synlige og integrerede. Med baggrund i lokale erfaringer kan der udvikles programmer for inddragelse af danske studerende i bestræbelserne på at integrere de internationale studerende, f.eks. i form af mentorordninger, sociale arrangementer o.l. Men de internationale studerende kan også bidrage ved at få bedre mulighed for at kommunikere og synliggøre deres særlige kulturelle kapital.

Et mål for internationaliseringsstrategien vil være at udvikle det internationale læringsrum med henblik på at tilpasse læring og undervisningsformer til en øget internationalisering samt at fokusere på tilegnelsen af internationale kompetencer. Desuden er det målet at skabe et internationalt studie- og campusmiljø, der bidrager til integration af de udenlandske studerende og til styrkelse af deres studiemuligheder.

For at nå målet om skabelsen af et internationalt læringsrum og et internationalt studiemiljø vil Arts

- udnytte de faglige ressourcer (især på CUDIM) til at udvikle det internationale læringsrum og de internationale kompetencer, som de studerende har brug for til at agere i tiltagende globaliserede sammenhænge
- styrke det internationale campusmiljø
- inddrage de lokale studerende i skabelsen af det internationale studiemiljø

6. En succesfuld strategi – organisatoriske, økonomiske og administrative forudsætninger

Det er en forudsætning for succesfuld internationalisering, at de organisatoriske strukturer og den administrative support understøtter strategien. På administrativt niveau er det afgørende, at både de centrale supportfunktioner og det administrative center på Arts tager højde for de udfordringer, der følger med øget internationalisering af uddannelserne.

På flere områder er der allerede administrative tiltag i gang eller på vej. Det er i denne proces et klart parameter for succes, at ændringer gennemføres med største respekt for de kompetencer, der befinder sig i de faglige miljøer og i administrationen og med størst mulig inddragelse af de berørte medarbejdere.

6.1 Organisatoriske og økonomiske forudsætninger

Der er mange hensyn at tage i forbindelse med organiseringen og **den faglige forankring** af det internationale arbejde, men særligt to forhold gør sig gældende. For det første er der de faglige miljøers mulighed for at agere kvalificerede sparringspartnere for fakultetsledelsen på det internationale område. Der er behov for at skabe en klarere vej for, hvordan det strategiske arbejde med internationalisering forankres på institutniveau. For det andet er det en afgørende præmis, at en ny organisering ikke fører til svækkelse af fagligheden i det internationale arbejde.

Det er et væsentligt mål for strategien at skabe en klar **arbejdsdeling** mellem administration og de faglige miljøer, så ressourcer bruges bedst muligt. På det organisatoriske plan er det afgørende at sikre en forankring på institutterne af fakultetets strategiske målsætninger samt sikre videndeling af eksisterende erfaringer omkring internationalisering. Der bør derfor på institutterne udpeges centrale VIP-kordinatorer, der kan bidrage til udviklingen af fakultetets internationaliseringsstrategi og rådgive institutledelser og fakultetsledelse i internationaliseringsspørgsmål. Samtidig er det vigtigt at sikre den fornødne fagnære rådgivning omkring spørgsmål vedrørende internationalisering af uddannelser. Derfor bør der udpeges rådighedspersoner blandt VIP med særlig viden om de relevante, faglige områder. Disse rådighedspersoner skal rådgive administrationen i sagsbehandling og sikre faglig forankring.

Det må bestræbes, at alle initiativer omkring internationalisering af uddannelser ledsages af en stabil **uddannelsesøkonomi** via STÅ og tuition. Derfor er det afgørende at sikre balanceret mobilitet. Dog er det også vigtigt at holde sig for øje, at internationalisering er en investering, der ikke altid giver et økonomisk afkast på kort sigt. Investeringer kan både være i form af delegationsrejser, workshops og andre afklarende samarbejdsøvelser, samt i form af øgede udgifter til administration og infrastruktur. Det er forventningen, at investeringen bidrager til en styrket uddannelsesøkonomi. Ligeledes er det forventningen, at et større fokus på klare arbejdsdelinger vil bidrage til en bedre ressourceudnyttelse.

Der bør også kigges mod **eksterne midler**. I forhold til internationale samarbejder om udveksling, hele uddannelser og kortere kurser er det nye program, Erasmus plus, interessant, men der vil også være andre støttemuligheder. Derfor

bør det på Arts prioriteres at have indgående kendskab til støttemuligheder og bruge disse som værktøjer til at løfte de strategiske ambitioner.

Et mål for internationaliseringsstrategien vil være at sikre en organisatorisk forankring i de faglige miljøer, der både bidrager til strategisk sparring med fakultetsledelsen om nye initiativer og til faglig kvalitetssikring af fakultetets internationaliseringspraksis.

6.2 Administrative forudsætninger

Det er en forudsætning for internationalisering, at der eksisterer en effektiv og professionel understøttelse. Der bør være en klar arbejdsdeling mellem de forskellige administrative enheder, som er involveret i internationalisering. Ligeledes er det afgørende at sikre arbejdsdelingen mellem administration og fagmiljøer.

Den administrative understøttelse skal styrkes på en række områder. Det gælder modtagelse af udenlandske studerende, sagsbehandling af optag på vore internationale uddannelser, udformning af målrettet information via hjemmesider og anden markedsføring.

Den administrative understøttelse skal naturligvis også gælde AU-studerende, der vil på udveksling, og udenlandske studerende, der har valgt at studere i Aarhus. Denne understøttelse har form af generel information via hjemmesider og andre kanaler samt ikke mindst af vejledning. Hvis Arts skal leve op til sin ambition om at sende langt flere studerende på udveksling, er det vigtigt at styrke såvel sagsbehandling som studievejledning. Der skal arbejdes målrettet med at sikre klar **kommunikation og vejledning** om mulighederne for udveksling gennem etablering af samlede vejledningstilbud og overskuelig information understøttet af effektive IT-platformer. Sagsbehandlingen vedrørende forhåndsgodkendelse af kurser skal være effektiv og hurtig.

Hvis AU skal være klar til at modtage flere internationale studerende gennem udveksling og gennem optag på hele uddannelser, skal vores **modtagelsesstruktur** forbedres. Information og vejledning til potentielle studerende via hjemmesider og på anden vis til studerende skal være præcis og målrettet. Derfor bør disse opgaver samles hos de administrative medarbejdere, der har opbygget ekspertise inden for internationalisering.

På et globalt marked for videregående uddannelse er det afgørende, at man formår at differentiere og tilpasse sin **markedsføring**. Arts skal udnytte den synergi, der skabes ved at markedsføre uddannelser inden for rammerne af AU. Derudover bør Arts deltage i rekrutteringsevents med særlig interesse for Arts' uddannelser. Endelig bør Arts have fokus på at bruge partnerskaber, relationer på forskerniveau og sommerkurser som rekrutteringsværktøjer.

I tråd med Arts' ambition om at tiltrække flere, gode internationale studerende er det ligeledes vigtigt at samle den rette ekspertise i sagsbehandlingen af **internationale ansøgere**, således at optag kan ske hurtigt og på et solidt fagligt grundlag. Det fordrer, at der etableres en klar og smidig arbejdsdeling mellem administration og fagmiljø i vurderingen af ansøgninger.

Et mål for internationaliseringsstrategien vil være i et tydeligt samarbejde mellem administration og faglige miljøer at styrke information og vejledning til såvel udgående som indkommende studerende samt øge markedsføringen af Arts' internationale uddannelser og forbedre sagsbehandlingen af ansøgninger.

For at nå dette mål, vil Arts

- Præcisere arbejdsdelingen mellem VIP og TAP i løsningen af internationaliseringsopgaverne
- Styrke information og vejledning til udgående og indkommende studerende
- Øge markedsføringen om egne, internationale uddannelser

7. Handleplan

Efter endt høring og endelig vedtagelse af strategien skal der iværksættes en egentlig handleplan for de kommende år med særligt fokus på 2014-15, hvor det specificeres, hvilke projekter der skal beskrives nærmere med præcisering af projektejere og projektledere. Det forventes at en handleplan for 2014-15 kan ligge klar medio 2014.